

10/2013

BRNEŇSKÝ EVANGELICKÝ MĚSÍČNÍK
SETKÁVÁNÍ

EVANGELICKÁ CÍRKEV V BRNĚ

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Brně I

Betlémský kostel a kostel J. A. Komenského (Červený kostel)
Opletalova 6, 602 00 Brno, tel: 542 211 453, 542 210 332
email: ccebrno1@atlas.cz, <http://www.cervenykostel.cz>
kazatelé: Jiří Gruber a Olga Tydlitátová, faráři
seniorátní kazatelé: Jiří Šimsa a Kateřina Rybáriková
kurátor: Václav Matoulek, past. pracovnice: Marie Melicharová

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Brně II

Blahoslavův dům, Lidická 79, 602 00 Brno, tel: 541 212 469
email: brno-ii@evangnet.cz, <http://brno-ii.evangnet.cz>
kazatelé: Martin Horák a Alexandra Hauserová, faráři
kurátor: Jaroslav Kučera, past. pracovnice: Marta Vařílková

Farní sbor ČCE v Brně - Husovicích

Netušilova 26, 614 00 Brno, tel: 545 212 420
email: husovice@evangnet.cz, <http://www.ccehusovice.cz>
kazatel: Štěpán Hájek, farář
kurátor: Vladimír Zikmund

Farní sbor ČCE v Brně - Židenicích

Kostel Jílkova 74, fara Konečného 8, tel: 530 324 052
email: zidenice@evangnet.cz, <http://zidenice.evangnet.cz>
kazatelé: Pavel Kašpar a Marta Židková
kurátor: Miroslav Maňák, past. pracovnice: Jana Kašparová

Diakonie ČCE – středisko v Brně

Hrnčířská 27, 602 00 Brno, tel: 549 242 279, 541 248 401
email: brno@diakoniecce.cz <http://brno.diakonie.cz>
ředitel: Jan Soběslavský

EVANGELICKÁ
AKADEMIE
BRNO

Evangelická akademie,

Vyšší odborná škola sociálně právní

Opletalova 6, tel: 542 221 741, email: vos@eabrno.cz

Střední zdravotní škola Evangelické akademie

Šimáčkova 1, 542 213 593, email: cszs@eabrno.cz,

<http://www.eabrno.cz>

ředitelka: Hana Svobodová

Setkávání – brněnský evangelický měsíčník. Ročník 2013 (XV). Vydávají sbory Českobratrské církve evangelické Brno I a Brno II. Odpovědní redaktoři: Jiří Gruber, Martin Horák. Obálka Iva Tůmová. Registrováno pod číslem MK ČR E12109. Doporučená cena jednotlivého čísla 12 Kč. Roční předplatné 120 Kč, sponzorské 150 Kč. Redakce: 602 00 Brno, Opletalova 6. Vychází 10x ročně.

ÚVODNÍK

Milí čtenáři,

berete do rukou poslední letošní číslo našeho společného časopisu. Co od něj očekáváte, co byste rádi na stránkách časopisu nacházeli, co naopak tady být nemusí - na to jste mohli odpovědět v nedávné čtenářské anketě. Její výsledky ještě v tuto chvíli neznám. Proto se smiřte jen s třemi krátkými zamyšleními o předvánočním času, o které se s vámi chci podělit.

První zamyšlení je samozřejmě věnováno adventu - období očekávání Vánoc a oslav narození Ježíše Krista. Pro mnohé z nás je tato doba naplněná hektickým shonem za splněním letošních úkolů v zaměstnání. Pro druhé ještě hektičtějším shonem při shánění dárků a zásob na svátky. Faráři a učitelé nedělních škol mají tradičně před Vánocemi nejvíc starostí s přípravou řady svátečních bohoslužeb a dětských besídek. Nechci nyní vysvětlovat a připomínat, co pro nás advent má znamenat. Jen bych chtěl každému popřát, aby v tom ruchu všedních dnů našel alespoň chvilíčku k zastavení a zamyšlení. Ať v každém z nás zůstane trochu toho dětského těšení se na Vánoce. Význam těch svátků za to stojí!

Druhé zamyšlení připadá krátkému ohlédnutí za uplynulým rokem. Ke konci roku se asi každý trochu snaží provést inventarizaci toho, co se podařilo a na co by raději zapomněl. Rád bych alespoň stručně napsal o několika událostech, které se mi při ohlédnutí zpět vybaví před očima. Nejčerstvější je samozřejmě vydařené Bienále pro Diakonii. Aukce, kulturní program, přednáška Jiřího Mrázka, setkání s blízkými. Bylo to náročné pro organizátory. Proto jim patří zasloužený dík. Líbilo se mi, že vedle vzpomínek na 20 let činnosti brněnského střediska byl výraznějším mottem akce pohled do budoucnosti. Co se mi ještě v souvislosti s letošním rokem vybaví v paměti? Nabyl účinnosti zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, máme prezidenta zvoleného přímou volbou, v létě opět řádily povodně, Filipíny postihl ničivý hurikán. Co se mi vybaví z vlastních zážitků? Nemohu třeba zapomenout na sváteční mši v jedné románské kapli z 11. století v horách Korsiky, kam jsme náhodou s manželkou dorazili na jednom z výletů naší dovolené. Přišli jsme těsně před začátkem mše, která se tu slaví jen jednou do roka. Nemohli jsme si ji nechat ujít. Bylo nás v kapli dvacet, kněz a jeden pes. Zvláštní atmosféru celému obřadu dodával doprovod na akordeon a zpěv místního pěveckého sborečku.

Poslední zamyšlení je věnováno výhledu do nového roku. Co nás čeká? Ve sborech jsme již začali s diskuzí o budoucnosti církve v nové hospodářské situaci. Tyto rozhovory nás nyní čekají na seniorátní i celocírkevní úrovni. Jakou církev zanecháme našim dětem? Při všech úvahách nelze nebrat na zřetel hospodářský vývoj a s tím související sociologické dopady na různé regiony státu. Přesto bych doporučoval začínat všechny debaty o finančním zabezpečení církve vlastním zamyšlením nad tím, co pro nás sbor a církev znamená. Pokud pro nás nebude něčím jako nalezený poklad v poli, kvůli kterému jsme ochotni se vzdát všeho, co máme, abychom to pole s pokladem koupili, budou všechny rostoucí požadavky na naši obětavost jen nutným zlem a hořekováním nad nejistou budoucností.

S přáním pokojného adventu Vladimír Zikmund, Husovice

IV. Bienále pro Diakonii v Brně

„Otevři oči mé, abych spatřoval divné věci.“ (Žalm 119, 18)

Co jsme se v právě uplynulých dnech 13. - 17. listopadu naučili v Blahoslavově domě otvírat?

Dveře. Oči. Víno. Srdce. Peněženku. Uši i pusy. Šachovou partii, sáček s kávou i krabičku s pomazánkou. A snad také budoucnost pro Chráněné bydlení v Nosislavi, které bude sloužit seniorům a lidem s tělesným postižením. Více o projektu na stránkách <http://nosislav.diakonie.cz/>.

Předcházelo tomu nespočet intenzivních dní (někdy i nocí) příprav, vymýšlení, telefonování, domlouvání, přesvědčování, paspartování, přenášení všeho možného všude možně, vaření, zvučení, počítání, věšení, ladění na společnou notu.

Ano, to vše s sebou přineslo historicky první brněnské Bienále pro Diakonii, v celkovém pořadí však již čtvrté. Ambiciózní projekt, který zahrnoval prodejní výstavu obrazů a jiných uměleckých děl, dobročinnou aukci, workshop o kávě, košt vín, koncerty, šachovou simultánku, burzu jedlých domácích specialit, přednášku, autorské čtení, společné nedělní bohoslužby. Projekt, ke kterému se spojily všechny čtyři brněnské evangelické sbory, sbor v Nosislavi a středisko Diakonie ČCE v Brně.

Díky nadšení a vytrvalosti mnoha dobrovolníků a také podpoře sponzorů jsme se po pět dní mohli setkávat, poznávat a zažívat nové věci. A to nejen mezi svými. Otevřenými vraty prošlo do Blahoslavova domu mnoho lidí, kteří do kostela běžně nevkročí a o Diakonii slyšeli třeba poprvé v životě.

A právě toto otvírání mi přijde bezmála stejně důležité jako finanční výtěžek celé akce, který podle prvních (zatím neúplných) součtů atakuje čtvrt milionu korun.

Marta Kučerová

Bienále pro Diakonii přineslo nevšední kulturní a společenský zážitek

Společná bohoslužba v Blahoslavově domě, bohoslužebném prostoru farního sboru ČCE Brno II, ukončila v neděli 17. listopadu čtvrtý ročník Bienále pro Diakonii. Díky dobročinné aukci obrazů, vín a uměleckých výrobků, charitativnímu vystoupení mnoha umělců a prodeji obrazů ze čtyřdenní výstavy bylo získáno 290.302,- Kč. Tato částka poputuje na výstavbu Chráněného bydlení v Nosislavi, které staví brněnské středisko Diakonie Českobratrské církve evangelické. Na výstavu věnovali svá díla mnozí domácí i zahraniční umělci, některé obrazy se dají stále zakoupit na stránkách akce <http://www.bienaleprodiakonii.cz>

„Akce byla jedinečná ve své krásné atmosféře, která panovala v prostorách Blahoslavova domu po celou dobu. Bienále navštívilo mnoho členů evangelické církve z Brna i okolních sborů, ale i ostatní lidé jiného vyznání či bez vyznání, kteří chtěli podpořit dobrou věc. Kromě podpory činnosti Diakonie jsme se tak snažili stmelit lidi z evangelických sborů, kteří na této akci společně a dobrovolně pracovali. Všem patří velký dík, stejně jako všem sponzorům a partnerům projektu,“ říká o prvním brněnském Bienále hlavní organizátorka Anežka Luklová.

„Částka, která se během Bienále vybrala, předčila naše očekávání,“ dodává evangelický farář Ondřej Macek z Nosislavi, který společně s dobrovolníky a se zaměstnanci brněnské Diakonie akci organizoval. „Přemýšlíme už nad dalším ročníkem, který se pravděpodobně uskuteční za dva roky opět v Brně,“ říká Jan Soběslavský, ředitel brněnského střediska Diakonie ČCE.

z tiskové zprávy Diakonie

20 let střediska Diakonie v Brně

Rád bych při příležitosti nynějšího kulatého výročí brněnského střediska Diakonie pověděl několik slov o tom, co předcházelo jeho vzniku.

Nejprve je třeba zmínit jednu negativní okolnost, která měla ve svém nechtěném důsledku vliv na rychlý růst církevní diakonie za našich dnů. Církve nesměly v naší zemi od padesátých let až do listopadu 1989 konat sociální práci ve prospěch celé společnosti. Většina církevních zařízení byla předána státu nebo zrušena. Cílem tohoto opatření bylo zahnat církve a křesťany do jakéhosi společenského ghetta a bylo jim dovoleno konat pouze bohoslužby a pastorační péči mezi vlastními členy. Jinými slovy - církve byla přinucena věnovat se jen sama sobě. Řadě křesťanů a jejich představitelům to vyhovovalo, protože jim ubylo starostí. Byl jsem svědkem, jak tehdy v televizi jeden slovenský profesor

Nového zákona prohlásil: „Děkujeme státu, že církve zbavil povinnosti starat se o nemocnice a sociální domovy. Díky tomu se dnes můžeme věnovat pouze teologii.“

Pro řadu křesťanů to však bylo omezení, s kterým vnitřně nesouhlasili, ale nezbývalo jim než svou křesťanskou angažovanost dát do služeb ve svém civilním povolání jako zdravotní sestry, lékaři, pečovatelé nebo dobrovolníci v rámci sborové křesťanské služby.

Když se začaly poměry postupně uvolňovat, řada z nás pomýšlela na obnovení sociální služby, kterou by církev nabídla veřejnosti a která by se stala alternativou k dosavadnímu monopolu státních zařízení. Církev však k takové činnosti neměla vhodné objekty, protože jí byly buď zabaveny, nebo již sloužily jinému účelu.

Na začátku většiny diakonických projektů po roce 1989 proto stála většinou nová budova, kterou církev k této činnosti získala. Prvním církevním zařízením sociální služby na Moravě se stalo středisko Betlém v Kloboukách u Brna, které působilo od roku 1989 jako účelové zařízení Brněnského seniorátu. Vzniklo díky tomu, že evangelické církvi byla vrácena zdevastovaná budova Odstrčilovy vily, kterou jsme brigádnicky a za pomoci finančních darů a široké, často necírkevní veřejnosti postupně opravili, a skupina zapálených mladých věřících lidí zde začala od března 1990 pod vedením Leoše Princla pečovat o těžce tělesně postižené.

O Betlému se dověděla paní Zdena Konvičková, tehdy skoro osmdesátiletá osamělá paní, kdysi učitelka základní školy na Kotlářské, vdova a majitelka menšího činžovního domu na Hrnčířské ulici, který postavili její rodiče Machátovi.

V tom, že se dědictví po rodičích nevzdala ve prospěch státu, se projevila její odvaha a v jistém smyslu i tvrdohlavost. Většina majitelů podobných nemovitostí se této zátěži raději dávno zbavila, ale paní Konvičková neustoupila a celou dobu vykonávala povinnosti majitelky a správkyně budovy. Je jasné, že s postupujícím věkem to bylo stále obtížnější.

Paní Konvičková měla již od mládí silné sociální cítění. Když začínala jako učitelka v hornické oblasti, chtěla zjistit, v jakých podmínkách pracují otcové jejích žáků. Jako dvacetileté děvče požádala, aby mohla sfárat do šachty a tam zažila vedro, tmu a dusno, v němž museli tehdy horníci pracovat.

Vyrostla v rodině, která byla vzdělaná, vlastenecká, ale nevěřící. Když se jí kdosi ve vlaku zeptal, zda věří v Ježíše Krista a zná bibli, odpověděla mu, že Ježíš je pro ni někdo jako Hus, Komenský nebo Chelčický, ne však Spasitel. Když přiznala, že bibli nikdy nečetla, dostalo se jí odpovědi: „A to se nestydíte, že jako česká učitelka neznáte bibli?“ To ji přimělo, aby se do bible začetla, a začala pak chodit do shromáždění Církve bratrské v Brně, kde uvěřila. Její rodiče však byli rezolutně proti. Přáli si, aby dcera chodila do tanečních a ne na modlitební schůzky. Ale Zdena si postavila hlavu a utekla z domova. Byly právě Velikonoce a rodiče ji hledali ve shromáždění. Ale nenašli ji tam. Protože venku pršelo, zašli na chvíli dovnitř. Vešli jako ateisté, odešli jako křesťané. Zdena byla mezitím u své kamarádky, a když se v obavách vrátila po několika dnech domů, našla otce, jak si čte v bibli, a smířili se.

Později se vdala za pana Konvičku, ředitele školy, v které učila, ale toto manželství bohužel trvalo jen 12 let, takže většinu svého života prožila jako vdova.

Na počátku osmdesátých let nabídla svůj dům Církvi bratrské, která však tento dar nepřijala. Znamenalo by to pro ni obrovské investice a získala by pouze byty obsazené nájemníky. V té době nebylo ještě na sociální práci církve pomyšlení. Paní Konvičková chtěla dům věnovat jako dědictví postupně několika svým přátelům, kteří jí ve stáří pomáhali, ale nikdo z nich neměl odvahu takový dar přijmout. Vlastnit činžovní dům v Brně znamenalo tehdy jen zátěž a starosti.

Sestra Konvičková se příležitostně účastnila také sborového života v Blahoslavově domě. O klobouckém Betlému se dozvěděla od pana učitele Ludvíka Straky, který pocházel z obce Morkůvky nedaleko Klobouk. Ze vzniku Betléma byla nadšená a objevila tu novou možnost, komu své dědictví po rodičích nabídnout. Přála si jedině, aby její dům posloužil k diakonické službě církve. Byl jsem tehdy jedním ze statutárních zástupců střediska, a tak jsme s Leošem Princem v létě roku 1991 sestru navštívili a darování domu domluvili. Byla tehdy už nemocná a většinu času trávila na lůžku. Jenže ani Betlém nemohl takový dar přijmout, protože neměl právní subjektivitu. Ale ukázala se možnost věnovat tento dům Brněnskému seniorátu, který se zavázal, že v tom domě vytvoří podmínky pro službu postiženým. Paní Konvičková pak zemřela nedlouho potom v létě roku 1992.

Jiří Gruber (*dokončení příště*)

Podobenství o posledním soudu - Mat. 25, 31-46

Ježíš shrnul Desatero dvojím přikázáním lásky: „Milovati budeš...“ V lásce máme hledět na bližní a zmírňovat jejich nouzi a trápení. To nebylo nic nového. Ve Starém zákoně se často mluví o vdovách a sirotcích - nejohroženější sociální skupině tehdejší společnosti. Také pocestný si směl utrhnout ovoce nebo obilí, aby zahnal hlad, ženci nesměli po poli sbírat roztroušené klasy. Zbytky patřily nuzným! Jídlo a oděv byly jakýmsi životním minimem, kterého se mělo dostat všem. Už méně mluví Starý zákon o nemocných. Nemoc považovali ještě v Ježíšově době často za Boží trest. Vězni již vůbec nebyli hodni pozornosti slušného člověka.

Ježíš učí, že zkoušky a kříž patří k životu a máme je svým bližním pomáhat nést. Máme je povzbudit, vyslechnout, dodat naději, vyjádřit účast. Dnes bychom řekli - vykonat pastorační návštěvu. Toho je často třeba více než hmotné pomoci.

Nemoc byla na přelomu letopočtu a ještě dlouho potom nejobávanější zkouškou. Nejen proto, že byli nemocní mnohem blíže smrti než dnes, ale nemocný a často i jeho rodina přišli o obživu. I my se nemocí obáváme, ale dnes přicházejí i jiné těžkosti a zkoušky, které pro nás nebývají lehčí. Potom velmi potřebujeme něčí podporu. Lidé jsou často osamělí, ztratí práci, nezvládají dluhy, ztrácí naději a smysl života...

Ještě v jedné věci překročil Ježíš tehdejší normy. Žid byl povinen milosrdenstvím zase jen synům Izraele. Samařan nestal za ušpinění, pohan nebyl hoden pohledu, zlý člověk si svůj úděl zasloužil. Ježíš říká: „Otec dává svému slunci svítit na dobré i zlé.“ Bůh nedělá rozdíly! Ani my je nemáme dělat.

Církev se snad již naučila, že službu mají nabízet všem potřebným bez rozdílu. Chráněné bydlení v Nosislavi jistě nebude jen pro evangelíky. I naše školy jsou otevřené všem bez ohledu na vyznání. Dá se to ovšem říci i o pastorační službě? Někde jistě. Je to zvláštní, ale snad s největším zájmem se mimo církev setkává tato služba v armádě. Kaplani jsou zde žádáni a stojí o ně věřící i nevěřící. Podobně je to ve vězeňství a slibně se tato služba rozvíjí i v nemocnicích.

Jak je tomu ale u nás doma? Navštíví farář nemocného, opuštěného člověka, toho, kdo přišel o práci, toho, kdo má nějaký průšvih a neví si s tím rady, když to není člen církve? Jestli ano, je to velmi dobrý farář. Zdaleka to není standard. Zdá se nám, že by o to nevěřící člověk neměl zájem. Jak je patrné z uvedených příkladů, není to tak jisté. Lidé jsou často se svým trápením sami a toho trápení je dost.

Naše církve se snaží být církví „lidovou“. Znamená to, že by měla být nejen všude, ale také pro všechny dostupná. Možná proto nejsou evangelíci tak „zbožní“, disciplinovaní, neplatí desátky, někdy ani setiny. Je to druhá strana toho, že tu naše církve chce být pro každého a neklade si žádné podmínky. To je zásada, kterou bychom měli naplňovat.

Díky restitučním penězům se nám snad podaří zachovat dostupnost našich sborů téměř na celém území. Někdo má s přijetím těchto peněz problém. Nesluší se zde řešit tuto otázku. Službou společnosti ale můžeme tento „dar“ oplatit. Myslím, že je naší službu zapotřebí.

Miloš Dědič, sbor Veselí

EVANGELICKÉ KOSTELY

Slavkovská modlitebna

U Slavkova u Brna se musíme nejprve dotknout jeho reformační minulosti, která nebyla bezvýznamná, a události světového významu, bitvy tří císařů.

Město je známo za zápisů už ze 14. století a už začátkem 16. století tam existoval významný sbor Jednoty bratrské, odkud pocházely a také tam žily významné osobnosti. Sbor užíval kostel sv. Jana Křtitele. Tady chci zmínit slavkovskou synodu z roku 1572, která kritizovala neskromný život šlechtických členů Jednoty. Vedle Jednoty měl Slavkov i evangelický - luterský kostel sv. Jakuba, zbořený 1757. Ve městě žili také novokřtěnci, známí na jižní Moravě jako habáni. Podrobnější informace o minulosti Slavkova lze získat v Reformačním sborníku 1937 z obsáhlé stati Ferdinanda Hrejsy: Sborové Jednoty bratrské (na Moravě). Jiným zdrojem informací je katalog výstavy Morava tolerantní (2012), který vydala ČCE v Brně I, nebo Časopis MM 1936 (G. Gellner: Tomáš Jordán). Protireformace zasáhla samozřejmě i Slavkovsko, i když se píše, že reformace se zde dost dlouho držela. Když nastoupil v roce 1960 farář Josef Průša do Heršpic, říkal, že Komenského fakulta mu navrhla, aby vypracoval disertační práci o Slavkově. A vskutku by bylo co zkoumat a co psát.

Slavkov známe také podle hojně navštěvovaného zámku s velkou obrazárnou, kde ukazují domnělou Napoleonovu postel. Nejznámější je bojiště bitvy u Slavkova 2. 12. 1805, kdy Napoleonovo vojsko porazilo rusko-rakouskou armádu (73 a 85 tisíc mužů), v bitvě padlo 39 tisíc bojovníků. Nadšenci každoročně s velkým zájmem bitvu opakují.

Ale teď už zpět ke slavkovské reformační minulosti a současnosti. Je zajímavé, že bratrský sbor ve Slavkově měl filiálku v Heršpicích. Po několika staletích se situace obrátila a sbor ČCE (dříve reformovaný) má kazatelskou stanici ve Slavkově. Ta byla založena

v roce 1911, víme asi o dvou stech členech. Stanice zakoupila v roce 1924 stavební pozemek ve Fügnerově ulici č. 285 a v listopadu 1937 bez posvěcení základního kamene (zřejmě pro nevhodné počasí) začala stavět. Hrubou stavbu dokončila na přelomu roků 1937 a 1938 a slavnost otevření se konala 19. června 1938. Objekt realizoval stavitel J. Macek za 60 000 Kč. Velkou opravu modlitebny uskutečnili slavkovští v roce 1962. Již bylo řečeno, že kazatelská stanice je součástí heršpického sboru, o jeho kazatelích a kurátorech se můžeme dočíst v Setkávání č.2/2013. Ještě aspoň zmiňme nedávno zemřelého dlouholetého kurátora sboru br. Josefa Zajíce, který bydlel právě ve Slavkově. Nově zvoleným kurátorem je br. Daniel Maláč.

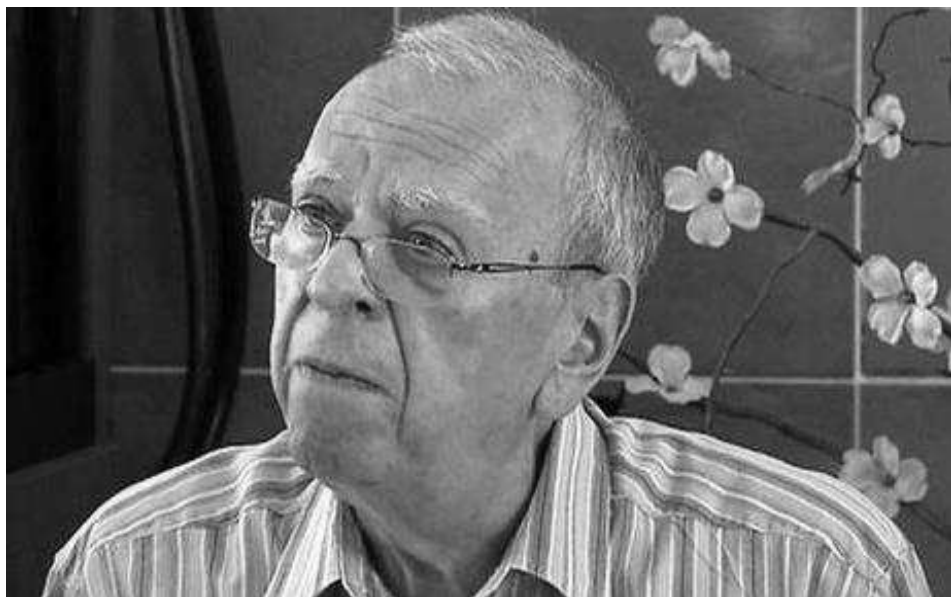
Na závěr zmiňme ještě novodobou (od r.1996) Slavkovskou iniciativu smíření, ekumenické setkávání představitelů církví, kulturního a občanského života.

Jiří Novák

KNIHA

Objevy pozdního čtenáře

Tak se nazývá nová knížka Milana Uhdeho. Jako podtitul jí dal autor toto vysvětlení - „Druhé čtení“ českých autorů od Máchy k Havlovi. Knihu vydalo Centrum pro studium demokracie a kultury už vloni koncem roku, ale autogramiáda v knihkupectví u Barviče a Novotného byla 11. dubna letošního roku, a tím byla kniha uvedena na trh.

Zastavme se u osobnosti autora. Milan Uhde se narodil 28. července 1936 v Brně. Po maturitě vystudoval brněnskou filosofickou fakultu, obor čeština - ruština. Už jako student, levicově orientovaný, psal básně, ale byly to nevýrazné pokusy. Jeho parketou bylo divadlo, což prokázal už ve své prvotině z roku 1964 „Král Vávra“. Do roku 1970 byl redaktorem literárního měsíčníku Host do domu, který vycházel v Brně. Po roce 1972 byl jako autor zakázán, publikoval v zahraničí a doma pouze pod cizím jménem. Mimořádný úspěch zaznamenala jeho a Štědroňova „Balada pro banditu“ z roku 1975, kterou svým jménem zaštitil režisér Divadla na provázku Zdeněk Pospíšil. Milan Uhde v roce 1977 podepsal Chartu 77 a v roce 1988 manifest Hnutí za občanskou svobodu. Po sametové revoluci se stal na dva roky ministrem kultury v české vládě, od roku 1992 do roku 1996 předsedal České národní radě a potom Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky. V roce 1998 se vrátil k psaní, napsal libreto k muzikálům podle Zolovy Nany, Stendhalova románu Červený a černý a k Divé Báře podle Boženy Němcové. Za hru „Zázrak v černém domě“ dostal Cenu Alfréda Radoka a v roce 2000 mu prezident republiky propůjčil Medaili za zásluhy o stát v oblasti kultury.

A teď k poslední knize Milana Uhdeho. Díla, jimiž se ve své knize zabývá, četl po prvé jako student, po druhé je znovu pročítal proto, že po zákazu práce v kultuře dostal příležitost zdramatizovat některá z nich a uveřejnit je pod cizím jménem. Po podpisu Charty se objevily nové pohnutky ke znovučtení. V Brně se disidenti pokusili zorganizovat takzvanou bytovou univerzitu a tam Milan Uhde přednášel o pěti českých klasicích devatenáctého století. Později v tom pokračoval, když sprátenená rodina faráře Jana Šimsy požádala Milana Uhdeho, aby vyučoval jejich syna, který se nedostal na gymnázium, dějiny české literatury. Výuka trvala několik let a Milan Uhde se snažil opírat o autory a jejich texty, kteří obstáli ve zkoušce času, a pokusil se získat pro ně čtrnáctiletého až sedmnáctiletého čtenáře. Nesmíme zapomenout, že soubor magnetofonových záznamů jeho promluv potom koloval po domácnostech přátel a jejich prostřednictvím i po posluchačích, které Milan Uhde ani neznal. Po sametové revoluci přednášel studentům o české literatuře nejnovější doby na Filosofické fakultě Masarykovy univerzity, a tak zcela spontánně začal vznikat náčrt jakési osobní čítanky. Do knihy je zahrnuto dvacet sedm portrétů nejruznějších spisovatelů. Mezi nimi jsou také dvě ženy, Božena Němcová a Gabriela Preissová. Portréty jsou výsledkem hlubokého promýšlení uměleckého i filosofického, jsou dílem zkušeného autora, který se snaží porozumět svým literárním předchůdcům i současníkům, ale také sobě samotnému. Každou kapitolu doplňují ukázky z díla příslušného spisovatele a musím říci, že jsou to ukázky pečlivě a nápaditě vybrané. Člověk má chuť znovu otevřít knihy pojednávaných spisovatelů, ať už je v životě četl či nikoliv. Kapitoly se dají číst na přeskáčku podle toho, který spisovatel vás zajímá. Přečetla jsem si nejprve spisovatele, kteří byli bývalým režimem vynášeni a oslavováni, jako S.K. Neumann, Ivan Olbracht, Josef Kainar, nebo talentovaní autoři proletářských veršů Wolker, Biebl, Nezval či Seifert, kteří ve svých básních volali po krvavém dokončení komunistické revoluce. Milan Uhde své soudy vyslovuje tvrdě, autorům nic neodpustí, ale zároveň chápe dobu, v níž básně vznikaly. Sám dobře ví, jak lehké bylo onomu tlaku podlehnout.

Kdo podle Uhdeho z probíraných spisovatelů ve své době a ve svém díle obstál? Tak především obě ženy spisovatelky, Božena Němcová a její velký sen, a Gabriela Preissová, která pronikavě vyjádřila vůli neustoupit předsudkům. Potom „obhájce ztracených pevností“ Karel Havlíček Borovský a Jaroslav Hašek, kterého Uhde vidí jako dadaistu svého druhu. Nebo Karel Poláček, který objevil v banalitě „nejen složku komickou, nýbrž i říši plnou tajemství, která jako vábný akord vyvstává ze slov odřených častým používáním“, řečeno autorovými slovy. Objevitel Jiří Kolář patří taky mezi neskloněné, stejně jako K.H. Mácha, který ve své době posunul českou literaturu o mnoho let dopředu. Nejstatečnějším portretovaným je pro Milana Uhdeho Václav Havel, který napovídá ve svých hrách, že smysluplný život je možný, ale lidé se bojí pokusů o jeho naplnění, protože bývají spojeny s rizikem. Nejvíc si cení komedie Largo desolato, kterou Havel napsal v roce 1984, v níž hlavní postava dr. Kopřiva, známý odpůrce režimu, filosof, publikující v samizdatu, odmítl tančit tanec smrti a postavil se jí tváří v tvář.

Kniha „Objevy pozdního čtenáře“ se dobře čte. Díky osobní zkušenosti se Milan Uhde jako čtenář dobral citlivosti pro mravní hodnoty tvorby, a ta je pro něj nejdůležitějším hlediskem v posuzování literárního odkazu umělce. Autor se dopracoval k nadhledu a umí psát s lehkostí a šarmem. Koho zajímá česká literatura, ten s touto knihou zažije mnohá překvapení a hodně hezkých chvil.

Eva Šimková

STAROZÁKONNÍ APOKRYFY

Druhá kniha Makabejská

První a druhá kniha Makabejská na sebe nenavazují, jak jsme zvyklí, ale v mnohém se prolínají, některé události popisují jinak a jen někde se poněkud kryjí (2Mak 5.-15.kap. a 1Mak 1.-9.kap.). Kniha, které se chceme dotknout a i něco aktualizovat, má svůj původ asi v Alexandrii, v řečtině, v 1. polovině 1. stol. př.Kr. Je to spíše výtah z pětidílného díla židovského autora Jásona z Kyrény. V díle jsou popisovány boje znepřátelených panovníků, vojevůdců a vzbouřených židů. Bojovníci jsou pěší, na koních a slonech. Při bitvách se mají objevovat zázraky a různá vidění, ale také utrpení, smrt, naděje na věčný život a obětní praxe.

Možná je dobře právě u této knihy zmínit, že pro Římskokatolickou církev byl vzorem jeruzalémský chrám, jeho krása a jeho obětní řád (stále se opakující oběť Krista při mších, i zádušních). Reformace vychází spíše ze synagogy ze čtení Písma, neokázalosti a zvěstování. Ježíš Kristus se za člověka obětoval jen jedenkrát a Večeře Páně není mše.

Druhá Makabejská začíná dopisy židům v Egyptě z r. 124 př.Kr. a z r. 164 př.Kr., aby slavili svátek stánků (sukot) na památku pobývání ve stanech při putování Izraele z Egypta, (původně vinobraní) a slavnost ohně (zřejmě chanuku) na památku, že Nehemjáš vystavěl svatyni, oltář a přinesl oběť.

Historicky to neodpovídá, jde o Zorobábelův chrám vystavěný Ageem a Zacharjášem. Z textu se domníváme, že se obě slavnosti prolínají.

Když židé odcházeli do zajetí, schoval Nehemjáš nebo Jeremjáš ve studni „oheň“. Když se vraceli, našli tam jakousi hustou vodu, která, když jí polili na oltáři dříví, hořela; byla to nafta (neftai). Na oltáři musel stále hořet oheň (Lev 6,5). Odtud se zřejmě odvíjí praxe věčného světla v římskokatolických kostelích, známá od 13. století. Ještě je v knize zmínka, že Nehemjáš a Juda Makabejský založili knihovnu ze spisů zachovaných po bojích, že Bůh opět národ shromáždí.

Autor apokryfu opět varuje před uctíváním zlatých a stříbrných model (1. kap. až 2,18).

Pak se teprve objevuje předmluva pisatele: co se stalo za Judy Makabejského a boje jeho a jeho bratrů s panovníkem Antiochem IV. Epifanem. Nejprve je ve spisu zmínka, že Seleukos, král Asie, hradil všechny náklady na obětní služby v chrámě. Jakýsi Šimeón se rozešel s veleknězem Oniasem a prozradil, že je v jeruzalémském chrámu obrovský poklad; byl tam totiž uschovaný majetek vdov a sirotků. Král poslal pro poklad kancléře Héliodora, ale on byl zvláštním zásahem obrácen k Bohu a úkol samozřejmě nesplnil (konec 2.kap. a 3.kap.).

Nový král Antiochos IV. Epifanes (175-164) všude zaváděl helenizaci. Židé nesměli světit sobotu, svatyně byla pojmenována po Diovi Olympském, byli nuceni se účastnit pohanských slavností (podobně jako dříve my). Eleazar byl nucen jíst vepřové maso, a tak raději podstoupil mučednickou smrt. Stejně tak sedm bratrů a jejich matka. Jejich svědectví: „Král vesmíru nás vzkřísí k životu novému a věčnému“ (7,9) už je velmi blízké Novému zákonu (4.-7. kap.).

Helenizace způsobila vzpuru Judy Makabejského (původně jeho otce 161 př. Kr). Přidalo se k nim 6000 mužů. Král poslal Nikánoze vyhladit židovský národ, po jeho porážce věnovali vítězové část kořisti vdovám a sirotkům. Antiochos IV. chtěl udělat z Jeruzaléma hromadný hrob, ale v bolestech vypadl z vozu a zemřel, nástupcem jmenoval svého syna, také Antiocha. Chrám byl bojovníky vyčištěn (164 př. Kr.). Slavnost chanuka má být veselá jako slavnost stánků (je popsáno v 1. Mak.). Mnozí další panovníci a vojevůdci bojovali a intrikovali proti Židům, třeba Lýsiás chtěl jednou za rok prodávat velekněžský úřad (už tehdy simonie). Správce země Nikánor v bitvě padl a jeho hlava byla pověšena z hradu (8.-11.13-15).

Po jednom z bojů už nastával sedmý den a povstalci slavili sobotu. Až následující den šli Judovi bojovníci pohřbit padlé. U každého z padlých našli pod šatem amulety bůžků (něco jako škapulíře), to byla příčina, proč padli. Proto, aby jim bylo odpuštěno, uspořádal Juda ve vojsku sbírku a výsledek poslal do Jeruzaléma, aby byly přineseny oběti za padlé. On byl přesvědčen, že padlí vstanou, jinak by bylo marné modlit se za mrtvé, proto dal také přinést smírčí oběti za mrtvé, aby jim byly odpuštěny hříchy. Tady je základ modliteb za mrtvé a zádušních mší. Reformaci jsou podobné praktiky cizí (12. kap.).

Jiří Novák

OBSAH ROČNÍKU 2013

Úvodník: J. Gruber -1, M. Horák: K čemu je půst? -25, J. Novák -49, J. Vítek: Jako aprílové počasí -73, J. Soběslavský ml. -101, H. Dvořáková -125, S. Hauserová -149, J. Slámová -173, J. Hájek: K 28. Říjnu -197, V. Zikmund -221.

Bylo: S. Hauserová: Šachy pro Diakonii-2, M. Kučerová: Nešpor - špor o naději -2, J. Slámová: Adventní sdílení -25, J. Franců: Divadlo Husa na provázku v ČR -27, M. Horák: Nešpor v BD -50, L. Marková: Několik slov o sboru CD -50, J. Gruber: Bigbeatové bohoslužby -74, S. Hauserová: Varhanní nešpor v BD -75, J. Franců: Presbyterní konference -77, S. Hauserová: Člobrdo aneb člověče do Brna dojed! -78, M. Horák: Varhanní nešpor v BD -102, J. Suchý: Harry Potter v Židenicích -102, J. Gruber: Velikonoční festival duchovní hudby -102, L. Pospíšilová: Co může zažít varhaník...-104, I. Oukropcová: Kostelní Vydří -126, J. Slámová: Výchova láskou -129, H. Dvořáková: Zájezd na jižní Moravu -131, Poklepání základního kamene v Noslavi -131, O. Titěra: 3. zasedání 33. synodu ČCE -150, Noc kostelů -151, M. Horák: Sborové setkání Brno II na Blažkově -153, J. Slámová: Seniorátní rodinná neděle v Prosetíně -153, K. Rybáriková: Kuba a domečky -155, Blažkov Brno I -174, M. Fikejsová: Židenický Blažkov -176, D. Procházka: Husovice na táboře v Lovětíně -177, M. Cahlík: Katolická charismatická konference -178, K. Rybáriková: Habáni v Hustopečích -180, J. Franců: 400 let Bible kralické -181, M. Kadlecová: Neblokujeme dopravu - jsme doprava -182, J. Gruber: Slavnost varhan -197, J. Franců: Basilejští v Brně -199, M. Horák: Výročí vydání tolerančního patentu -200, M. Procházková: Milí hříšníci -200, J. Gruber: Ekumenická bohoslužba v ČR -201, Bratrská liturgie v roce 1612 -202, M. Kučerová: IV. Bienále pro Diakonii v Brně -222, M. Horák: Židovské písně při bohoslužbách -222, J. Gruber: 20 let střediska Diakonie v Brně -223.

Co vy na to? J. Gruber: Odluka církve -80.

Anketa: J. Gruber: Setkávání -234.

Zaujalo nás: A. Petrželka: Muže, který zachránil svět, zná jenom hrstka historiků -3, Aurora z Arménie -51, -79, K prezidentské volbě -52, Modlitba ateisty -78, Dialog mezi evropskými protestanty a katolíky -78, Nový ředitel Českého centra v Tel Avivu -116, K. Rybáriková: Nápis na zdi -133, E. Šimková: Copak se stydíme za svoje příjmení -166,

Evangelické kostely a modlitebny (připravuje Jiří Novák): Dambořice -5, Heršpice -32, Hustopeče -53, Moravská Třebová -79, Rovečné -113, Silůvky u Brna -139, Přibice -161, Moravský Krumlov -184, Novosedly -206, Slavkov -227,

Biblické zamyšlení: Miloš Dědič -6, Marie Fikejsová -33, Vladimír Svoboda -54, Henrieta Hlubinková -84, Olga Smetanová -107, Jako na houpačce -134, O rozséváči -156, H. Hlubinková: Jděte do celého světa -183, H. Hlubinková: Láska mezi námi -205, M. Dědič: Podobenství o posledním soudu -226.

Zpívejme Pánu: L. Moravetz: Královna a král chorálů -7.

Starozákonní apokryfy (připravuje Jiří Novák): Úvod-9, Tóbit-Tóbitjáš -34, Júdit -55, Příkladky k Ester -85, Kniha Moudrosti -108, Sírachovec -135, Bárúk -157, Příkladky k Danielovi -185, 1. kniha Makabejská -204, 2. kniha Makabejská -230.

Slavná výročí: J. Vítek: S Heidelberským katechismem -58, J. Gruber: Slovanská misie a česká reformace 1. část -110, 2. část -136.

Evangelické školství: M. Procházková: Z historie evangelických škol -12, J. Slámová: Založení škol Evangelické akademie -37, J. Jarošová, H. Wernischová: Evangelická akademie v Praze -60, D. Hanuš. SOŠ sociální - EA v Náchodě -114, P. Firbas: Biblická a misijní škola v Hradci Králové 159.

Jak se to dělá: M. Horák: Farářem ve Velké Británii -16.

Rozhovor: Š. Hájek: V Husovicích působí vikář Filip Ženatý -31, O. Macek: S farářem J. Veselým při jeho 99. narozeninách -105,

Čtyřikrát z Brna: Vánoční slavnost v našich sborech -27,

Pomoc potřebným: M. Doubravová: Sociální práce v „čunkoboxech“ -87.

Pomoc bližním: V. Osvaldová: Čepice a šály pro uprchlíky -234.

Žijí (žili) mezi námi: E. Marková: Vzpomínka na ing. Karla Svozila -41, J. Novák: Zdeňka Pokorná, roz. Fleischerová -56, V. Matoulek: Josef Veselý - 99 let -90, J. Vítek: Jaroslav Dvořák -92, Za bratrem Ing. Karlem Čápkem -168, M. Lajtkep: Držte se svého (Bedřiška Köhlerová) -187, L. Pospíšilová: Vzpomínka na faráře Jaroslava Soběslavského k nedožitým 90. Narozeninám -241.

Knihy: E. Šimková: Všichni jsme nosili hvězdu -21, E. Šimková: Moje ruská babička a její americký vysavač -47, E. Šimková: Já jsem oves -68, H. Dvořáková: Ohledávání -95, I. Černá: Z Ghany do Holandska - příběh o hledání identity -117, E. Šimková: Příběh plný dobrodružství -142, E. Šimková: Vítězný román -213, E. Šimková: Objevy pozdního čtenáře -228.

Kultura: I. Černá: V Brně rozpíná Frida svá křídla -170.

Osobnosti české reformace (připravuje D.Coufal) Johanka Krajířka z Krajku -35, Mikuláš Klauďán - bratrský lékař a tiskař -86, Arcirebel Jindřich Matyáš z Thurnu část 1 -140, část 2 -162, část 3 -207, K. Rybáriková: Jakub Hutter -186,

Ze sboru Brno II: E. Kazdová: Péče o životní prostředí v Blah. domě -65.

Ze sboru Brno-Husovice: I. Cimr: V jiném kostele -70, V. Zikmund: Tolik, kolik potřebuješ -169.

Ze sboru Brno-Židenice: J. Slámová: Dobrovolná postní sbírka na pomoc Etiopii -66, J. Slámová: Inspirace z Anglie -76, J. Slámová: Brněnský hospic -143, J. Novák: Žideničtí evangelíci nejen na Hornácku -217, Marie Fikejšová: Dárkování 2013 -243.

Cestování: J. Franců: Jižní Francie I -18, II -43, Černá: Šarmantní Paříž -97, J. Novák: Znojmo -165, J. Franců: Madeira I -190, II -210, S. Hauserová: Z Brna až na konec světa a zase zpět -192, S. Hauserová: Jižní Korea -236.

Lidé ve sboru: 15, 41, 64, 91, 122, 147, 167, 188, 216, 239.

Díky a prosby: 16, 40, 63, 91, 123, 146, 169, 189, 215, 240.

Bude: 18, 46, 68, 94, Program muzejní noci -118, 145, 194, 214, 238.

Ze staršovstva: 24, 48, 71, 100, 124, 148, 172, 196, 219, 244.

Redakční rada: V roce 2013 časopis připravovala pod vedením Jiřího Grubera redakční rada ve složení: Iva Černá, Hana Dvořáková, Jan Franců, Ladislav Hájek, Martin Horák, Marie Melicharová, Jiří Novák, Jaroslava Procházková, Katka Rybáriková, Jana Slámová, Jan Soběslavský, Blahoslav Šimek, Jaroslav Vítek a její stálí spolupracovníci Milan Cahlík, Iva Malíková a Jan Vondra.

Čepice a šály pro uprchlíky

Asi mi dáte všichni za pravdu, že není těžké připojit se k různým rozjetým dobročinným akcím. Sbíрка použitých brýlí do Keni, kolo pro Afriku, sbírka použitých známek do Indie. Kdo chce a trochu pátrá, nemá problém. Není těžké připojit se ke spřízněné církvi, která organizuje akci „čepice a šály,“ pro uprchlíky do tábora v Traiskirchenu blízko Vídně. Pamětníci si možná vzpomenou, že v tomto táboře našli útočiště i mnozí uprchlíci z bývalého Československa. Dnes je situace jiná. Utíkají lidé z jižních zemí - Sýrie, Etiopie, Afghánistánu a dalších. Nejsou vůbec připraveni na podnebí skoro alpské. Zima a sníh je pro ně velkým překvapením. A právě z tohoto vznikla potřeba s vyhlášenou sbírkou.

Asi mi dáte všichni za pravdu, že není těžké prohrabat skříně a často i s úlevou se zbavit starých kousků. S takovou představou jsem oznámila tuto prosbu u nás v Blahoslavově domě a myslala jsem si, že mě nemůže nic překvapit. A překvapilo. Lidé nosili a všem patří veliký dík. Ale jedno obzvlášť velké poděkování bych nyní chtěla napsat jedné milé sestře, kterou vídáme u nás ve sboru. Přichází věrně každou neděli nejen poslouchat Boží zvěst, ale pravidelně je vidět při kávě v Losově sále, kde odnáší nádobí do kuchyně, pomáhá při úklidu, jako by jí to bylo vlastní. Možná nemá to, co máme my skoro všichni, a možná vidí víc potřeby druhých. Přebývá v Armádě spásy a i tam je velice užitečná. A tak, když nyní budeme odevzdávat čepice a šály pro uprchlíky, najdeme mezi nimi tři obrovské igelitky šál a čepic, která tato sestra sama upletla. Řekla: „Jedna šála a čepice mi trvá 2 dny“. A na moji otázku, kde vzala tolik krásných vln, mi odpověděla, že páře svetry, které se na „armádě“ třídí na vyhození. A tak vznikly krásné barevné kombinace nových šál a čepic, které zahřejí nejen na těle, ale i na srdci mnoho dalších lidí. Ještě mi prozradila, že tam naučila plést několik dalších žen, které těšilo připojit se k této akci. Asi se umějí lépe vžít do situací lidí, kteří přišli o všechno. A s velikým poděkováním této sestře přichází i její prosba. Kdo by chtěl někdy vyhodit svetr, který se dá vypárat, prosím přineste ho třeba mně, předám dál a kupodivu udělá velikou službu.

Věra Osvaldová

ANKETA

Redakční rada děkuje všem, kteří vyplnili anketu, o jejíž vyplnění jsme požádali ve čtyřech brněnských sborech, mezi nimiž má časopis nejvíce čtenářů. Odpovědělo celkem 58 respondentů, z nichž většina (84%) čte časopis pravidelně a menší část (17 %) příležitostně. Necelá polovina považuje časopis pro život svého sboru za velmi potřebný (40 %), větší část za důležitý (55 %). Několik čtenářů má za to, že časopis není nutný.

Z jednotlivých rubrik získal nejvyšší hodnocení (od 1 do 5) Úvodník (1,1), hned po něm rubrika Bude a Biblické zamyšlení (obojí 1,2).

Následovaly rubriky Lidé ve sboru, Zprávy ze staršovstva a Týden ve sboru. Vysoké hodnocení měl také Rozhovor a rubrika Služba bližnímu. Mezi nejhůře hodnocenými byly rubriky Jak se to dělá, Cestování a Kniha. Ale i ty byly hodnoceny jako „chvalitebné“.

Na otázku, jakým tématům bychom se měli více věnovat, jste vybrali: výklad Bible, život našich sborů a historie. Nejmenší zájem byl o témata politická, misijní a kulturní.

Na otázku, které články a rubriky vám chybí, jste nám napsali:

- *Časopis je velmi dobrý, netrpělivě očekávaný a zajímavý. Informace, které poskytuje, jsou důležité. Líbí se mi grafická úprava, historická témata, osobnosti reformace, o evangelických kostelích. Děkuji autorům.*
- *Časopis splňuje veškerá kritéria, je hodně poučný.*
- *Písně, noty, texty. Aktuality.*
- *Děkuji za optání, nechybí. Čtu ještě Českého bratra a Kostnické jiskry.*
- *Hlavně co bude, aby lidé, kteří nemají internet, věděli, co se ve sboru děje.*
- *Nemám požadavky, snad čtenářský koutek - náměty pro obecnství, co mně v obecnství chybí apod.*
- *Chybí aktuální články pro mládež (pro jejich věk stylem psaní i zaměřením).*
- *Z osobního života lidí a rodin. Ankety se členy sborů na téma, jaké akce by ve sboru vítali, co jim chybí, vadí, v čem vidí naději do budoucna, co si myslí, že sboru prospívá, a které problémy je třeba prodiskutovat.*
- *Nechybí mi nic, složení článků mi vyhovuje, skladba a četnost je dobrá, nevynechal bych žádný.*
- *Chybí mi rozhovory s br. farářem Pokorným, Šimsou a jinými.*
- *Dětská rubrika - hlavolamy, kvízy, vtipy.*
- *Nevím název, ale třeba názory účastníků například Kavárničky, Alfy, atd., aby ostatní věděli, co se děje vedle. Aby nebyly jednotlivé skupiny uzavřeny jen každá sama pro sebe.*
- *Na otázku, co by účastníci ankety vzkázali redakční radě, jsme se dočetli:*
- *Vřelé díky, vážím si vaší práce, děláte to dobře.*
- *Doporučuji krátké články.*
- *Pokračovat dále.*
- *Děkuji, že se věnujete této důležité práci.*
- *Vděčnost za její dosavadní práci - myslím si, že toto periodikum vytváří propojení v obecnství a je velmi důležité.*
- *Přijímat více spolupracovníků.*
- *Rozšířit věkové složení směrem dolů, tedy k mladšímu věku.*
- *Rozšířit názorové spektrum.*
- *Oceňuji její vytrvalost.*

Jižní Korea

Letošní rok je pro mě bohatý na zážitky. A na cesty do dalekých krajin. Ta poslední mě zavedla až na druhý konec světa, do Asie, kontinentu pro mě docela nepoznaného. Strávila jsem tu dva týdny. Vlastně, tak docela jsem je ještě nestrávila. Zdejší kultura, vzhled měst, zvyky, lidé, společnost, jídelníček i církev jsou tak jiné než to, co jsem doposud poznala doma i jinde v Evropě, že mi asi bude ještě hezkou chvílí trvat, než to vše nějak zpracuji, než si utřídím zkušenosti do příslušných šuplíků a přihrádek.

Do Jižní Koreje jsem jela na pozvání zdejší Presbyterní církve a moje cesta nebyla tak docela výlet. Spíš to byl drobný pokus poznat, jak církev žije a pracuje v Koreji a jak v Čechách. Proto jsem měla program od rána do večera nabitý setkáními, rozhovory, návštěvami nejrůznějších církevních zařízení či sborových setkání.

Nejvíce času jsem strávila ve sboru v Gwacheonu, na korejské poměry menším městě ležícím asi hodinu cesty autem od Soulu. Údaje v kilometrech nejsou tak úplně podstatné - když zažijete poprvé zácpu v desetimilionovém městě, pochopíte, že věci jsou tu zkrátka nějak jinak... V porovnání s našimi realitami je gwacheonský sbor obrovský, má přes 5000 členů a pracuje v něm 21 farářů na plný úvazek, kromě nich pak řada studentů teologie, kteří jsou zde alespoň oslovením do farářského cechu počítáni rovněž.

Zažila jsem tu několikereé bohoslužby, setkání nedělní školy i biblické kroužky, navštívila jsem centrum péče o zdraví a rodinu, mateřskou školu, kterou provozuje sbor ve spolupráci se státem, polepšovnu, kam jezdí dobrovolníci ze sboru, střední školu, kde sbor provozuje speciální centrum pro problémové děti. Členové sboru se podílejí na úctyhodné řádce aktivit, ve sboru se scházejí nejružnější pracovní skupinky vedoucích nedělní školy, vedoucích skupin mládeže, vedoucích „třicátníků“... Místy jsem ale měla dojem, že se veškerá činnost odehrává právě velmi strukturovaně a přísně odděleně podle věkových

kategorií. Tuto domněnku mi potvrdili i sami faráři, sbor se společně neschází, dospělí se setkají při některých z nedělních bohoslužeb, které momentálně probíhají v tělocvičně blízke střední školy (staví se větší kostel, do kterého by se vešli všichni zároveň). Děti jsou v neděli na dětských bohoslužbách, které probíhají ve stejnou dobu jako ty dospělácké, středoškoláci mají své v neděli dopoledne, vysokoškoláci a „mladí dospělí“ odpoledne. Bohoslužby, které by mohly slavit celé rodiny pohromadě, se konají jen v poslední den roku, na Silvestra. V zemi, kde se od rána do večera pracuje či studuje a kde se společně strávený čas v týdnu počítá ne na hodiny, ale maximálně na desítky minut, bych skoro očekávala pravý opak - tedy že církev bude společná setkání napříč generacemi a tím trochu i tu rodinnou sounáležitost podporovat ze všech sil.

Po několika naplno prožitých dnech v Gwacheonu jsme se spolu s bratrem Milanem Balahurou a později přišedším bratrem Joelem Rumlem přesunuli docela na jih, do Busanu, na shromáždění Světové rady církví. Já jsem tu strávila pouhé 3 dny, než jsem cestovala zpět do Soulu k návštěvě dalšího sboru, ale i tato krátká zkušenost byla velmi intenzivní. Do kongresového a výstavního komplexu Bexco se sjelo na 5000 delegátů, účastníků, organizátorů, dobrovolníků, pozorovatelů a novinářů z celého světa. Vznikla pestrá směsice mužů v oblecích, žen v sári, bosých Afričanů v pestrobarevných oděvech, pravoslavných duchovních s velikými kříži na prsou a studentů oděných nejružnějším způsobem. Všichni jsme měli ale na krku zelené visačky se jmény a funkcemi, takže bylo jasné, že patříme jaksí k sobě, byť rozdílý jsou na první pohled ohromné. V této roztodivné mase lidí jsem během několika hodin potkala hned dva své spolužáky ze ženevské univerzity, což mě nemálo rozesmálo. Zahajovací bohoslužby mi svými doplňky (zastoupení všech kontinentů, veliký pěvecký sbor a obrovská promítací plátina, zobrazující dění na hlavním pódiu) trochu připomínaly slavnostní ceremoniál k zahájení olympijských her.

V průběhu konference jsem si uvědomila, že počet účastníků a zastoupených církví s jejich věroučnými rozdíly i různou zbožností poněkud znemožňuje vyjádřit některé myšlenky či dospět ke zcela konkrétním závěrům. Když se někde sejdou lidé třeba z Německa, JAR, Kuby, USA, Indie a Jižní Koreje, je velmi těžké mluvit například o občanských svobodách a zůstat u toho politicky korektní...

Odjezd z Busanu do Soulu znamenal opětovně loučení - tentokrát nejen s novými známými, ale i s krajany, zejména s bratry Rumlem a Balahurou. Mrzelo mě to nejen proto, že jsme spolu vedli řadu zajímavých hovorů a sdíleli jsme v nich pocity z okolního dění, ale i proto, že se všemi záležitostmi korejské kultury jsem se už musela vyrovnávat sama. Kdo jednou jedl polévku z mořských řas či rýžové koláčky plněné fazolovou pastou, ten ví, že ve dvou či třech, s češtinou na rtech, se to vážně lépe táhne...

Díky 8000 km, které mě dělily od mého vlastního životního kontextu, jsem v Koreji měla možnost podívat se na něj s dostatečným odstupem a třeba jej i srovnat s tím asijským. Díky tomu jsem si o dost jasněji uvědomila, čeho si na své kultuře / zemi / domácí církvi / sboru vážím, v čem bych neměnila, v čem jsme naopak příliš opatrní nebo pozadu, eventuálně, co by se změnit dalo. Pokud by vás zajímalo víc než tyto neuspořádané střípky, neváhejte se ptát. A třeba časem dojde i na povídání se světelnými obrazy.

Saša Hauserová

BUDE

Kavárnička

- 4.12. Rádi čteme - krásná je naše řeč
- 11.12. Naučme se novou píseň se sestrou Hanou Zamastilovou
- 18.12. Vyprávění bratra faráře Jana Pokorného

Nešpory v Červeném kostele

Prosincové hudební nešpory se budou konat první adventní neděli 1. prosince v 19:30. Vystoupí při nich pěvecký sbor Mladost. Biblické zamyšlení bude mít sestra farářka Olga Tydlitátová. Výtěžek dobrovolného vstupného bude věnován středisku Diakonie v Brně.

Slávek Klecandr v Blahoslavově domě

Ve čtvrtek 5. prosince v Brně opět vystoupí Slávek Klecandr, textař, skladatel a kapelník skupiny Oboroh. Tentokrát se tento písničkář představí svým adventním programem, vedle adventních písní vlastních a tradičních při něm opět uslyšíme jeho zhudebnění biblických žalmů. Koncert v Blahoslavově domě začíná v 19 hodin, vstupné je dobrovolné. Všichni jste k této příležitosti zváni.

Večerní cesta do Španěl

V poprázdňinovém čísle vyšel článek o pouti do Santiaga de Compostella, kterou dvě troulalé ženy z Brna II podstoupily letos v létě. Kdo by chtěl vědět více, než co stálo v onom textu, nechť přijme pozvání do Blahoslavova domu na neděli 1. prosince. Od 17 h se ve zdejší Losově sále bude konat setkání, při kterém vás ony dvě ženy vezmou ve vzpomínkách a na fotografiích s sebou.

Saša Hauserová

Vánoční slavnost aneb Co se kde bude hrát

Brno I.

Na neděli 22. prosince připravují učitelé naší Nedělní školy tradiční vánoční slavnost. Předškolní děti nacvičují hru „Boží slib“, jejímiž autorkami jsou Iva Oukropcová a Radka Lokajová z našeho sboru. Školní děti se rozhodly sáhnout po starší hře Zdeňka Šorma „Dábelské vánoce“. Nebude chybět ani nadílka pro děti.

Brno II.

Předvánoční program dětí uvedeme v Blahoslavově domě v neděli 22. prosince, a to v rámci dopoledních služeb Božích (od 9 hodin).

Děti, konfirmandi a dorost k této příležitosti připravují několik vánočních písní a zejména reprízu upravené vánoční hry Igora Osvalda.

Brno-Husovice

Dětská vánoční slavnost v Husovicích bude v neděli 22. 12. v 15 hodin. Nacvičují ji maminky s dětmi. Hrát se bude hra Zdeňka Šorma: „Tak to teda Pán Bůh s náma!“

Brno-Židenice

Dětská vánoční hra se bude konat v neděli 22. 12. v 9:00 v Židenicích a odpoledne v Blansku. Děti nacvičují hru pod názvem: „Chvála Bohu je to jinak“, podle upravené předlohy Zdeňka Šorma.

LIDÉ VE SBORU

Brno I

1.12. Jaroslava Juráková 70 let
2.12. Božena Patočková 94 let
2.12. Věra Švandová 85 let
2.12. Jiří Švestka 60 let

Brno II

2.12. Miluše Svobodová 71 let
3.12. Marcela Výrostová 71 let
5.12. Jan Kacko 88 let
5.12. Olga Krejčová 83 let

8.12. Marie Hořáková	80 let	5.12. Jitka Kraisová	79 let
8.12. Jan Koukal	40 let	5.12. Vladimír Havlík	40 let
10.12. Ivan Fleischer	74 let	6.12. Danuše Šlosárková	82 let
10.12. Zdenka Jelínková	81 let	6.12. Rostislav Paška	78 let
10.12. Anna Kozová	78 let	7.12. Kateřina Hotárková	40 let
11.12. Noemi Košťálová	84 let	8.12. Ester Marková	80 let
14.12. Jarmila Himmelová	73 let	10.12. Petr Růžička	76 let
14.12. Jaroslav Junek	81 let	16.12. Jan Dittrich	70 let
14.12. Blažena Šindelářová	80 let	16.12. Eva Kotasová	73 let
16.12. Eva Vosinková	71 let	16.12. Aleš Padrta	50 let
17.12. Josef Bednář	73 let	24.12. Lydie Bláhová	87 let
17.12. Marek Makovský	30 let	24.12. Božena Štelclová	84 let
18.12. Jan Pokorný	95 let	25.12. Kamila Nováková	89 let
19.12. Jana Turčanová	50 let	30.12. Marta Vařílková	75 let
21.12. Jarmila Balabánová	84 let	31.12. Pavel V. Uhlíř	60 let
23.12. Olga Kulíšková	60 let		
23.12. Petra Nykodýmová	30 let		
25.12. Zora Ondrová	93 let		
25.12. Dagmar Stejskalová	60 let		
28.12. Libuše Kozáková	88 let		
28.12. Jarmila Zemčíková	89 let		
31.12. Věra Vlčková	76 let		

Rozloučili jsme se:

3. 11. Milada Veselá, 89 let

Pokřtěni byli:

1.12. Marie Anna Soběslavská, nar. 2013

Oddáni byli:

16.11. Jiří Konvalina a Sandra Heuerová

DÍKY A PROSBY

Náš Pane a Bože,

přimlouváme se za celou tvou církev,

aby nebránila lidem ve výhledu na tebe,

aby lidi nesoudila, neposuzovala a neodsuzovala,

aby lidem přinášela naději, tak jako tys ji lidem přinášel.

Přimlouváme se za svět,

dnes zvláště za naši zem, za politické dění u nás.

Prosíme, abys těm, kdo mají moc v rukou, připomínal,

jakou mají před tebou a před lidmi odpovědnost.

Ostatním lidem dávej moudrost, aby vždy volili politiky,

kterým půjde předně o službu společnosti.

Přimlouváme se za lidi potřebné,

za všechny, kteří jsou odstrkovaní, přehlíženi, kterými druzí opovrhují,

za všechny, kdo touží po lásce, víře, naději,

kdo si uvědomují, že s vlastními jistotami nevystačí.

*Přimlouváme se za nás, kteří jsme dar víry už přijali,
abychom nebyli druhým na překážku na jejich cestě za tebou,
ale bychom hledali, jak svým obdarováním pomoci. Amen.*

Přímolvná modlitba zazněla při službách Božích v neděli 3. listopadu v kazatelské stanici v Tišnově.

ŽILI MEZI NÁMI

Vzpomínka na faráře Jaroslava Soběslavského k nedožitým 90. narozeninám

Narodil se 10. 12. 1923 Křižovanech nad Dudvákem u Trnavy českým rodičům. Zde prožíval šťastné dětství, obklopen přemírou lásky celé rodiny (dvě starší sestry, maminka byla v domácnosti a tatínek pracoval jako poštovník), ale i lidí z městečka. O to větší bylo jeho zklamání, když se museli na počátku 2. světové války odstěhovat zpět do Čech. Svědčí o tom báseň, kterou napsal v květnu 1939 a do které vložil svůj žal patnáctiletého chlapce:

Som Čech

*Som Čech - to hrozná pre mňa vina,
bo rodná zem už nezná svôjho syna
a nevie, že ten syn jej Čech,
dal by za ňu hoc ´ posledný svoj dech.
No, keď bude treba pôjdem
hoc ´ priam na okraj sveta,
len spomienky tu zanechám -
kde sú aj mladé letá.
Od mala som videl tie krásne hory,
od mala som behal po slovenskej roli,
od mala som videl tie dediny, mestá-
hoj bola to krásna môjho života cesta.
A toto všetko bol len krásny sen -
nuž: S Bohom, Slovensko
s Bohom, rodná zem.
Však vrátim sa ja ešte až lepší bude čas-
ešte sa my uvidíme - ja a moja vlasť.*

Po maturitě, ještě za války, navštěvoval přednášky, které organizovala evangelická teologická fakulta v Praze, a byl také diakonem ve sboru na Kladně. Po válce se stal řádným studentem teologie a aktivně se zapojil do práce vysokoškolského spolku Jeronym, kde se seznámil s Libuší Cardovou, pozdější manželkou. Byl členem delegace studentů u prezidenta Dr. Edvarda Beneše.

Prvním sborem, kde působil, byla Ledeč nad Sázavou. Tam se také, z jeho popudu, uskutečnil v roce 1947 několikadenní sjezd evangelické mládeže Československa. Konal se dva dny po jeho svatbě, takže místo svatební cesty patřili novomanželé k hlavním organizátorům této obrovské akce a dokonce po nocích tiskli sjezdové noviny. Typické....

Od roku 1948 byl vůbec prvním farářem nově ustanoveného sboru v Lanškrouně ve východních Čechách a tam sloužil až do svého odchodu z činné služby. A v tomto mladém sboru, kam přicházelo mnoho rodin do vysídlených Sudet, se mohla plně rozvinout všechna jeho obdarování. Na jedné straně až pietistická teologie - evangelizační kurzy, vliv Jednoty bratrské, sestry Royovy, Josef Kolman, a na straně druhé řád a kážeň, které vložil do sborového života. Hlasovné právo měli jenom aktivní členové, také křest dětí byl vykonán jenom rodičům pravidelně se zúčastňujícím shromáždění, konfirmace byla podmíněna účastí na konfirmačním cvičení a nedělních bohoslužbách - v presbyterně visely grafy... Dalším obdarováním bylo umění

organizovat rozličné aktivity ve sboru a nejen v něm. Byly to například autobusové zájezdy, sborová odpoledne „U jedle“ v lese nad Lanškrounem, kam se sjížděli členové sboru všech věkových kategorií, na nedalekém kopci Látku volejbalový turnaj se sborem ze Zábřehu, senoseč v Herlíkovicích v Krkonoších a v zimě pro změnu lyžování, letní brigáda mládeže v domovském sboru, vánoční setkávání starší generace, silvestrovské sborové večery. Sem také ale patří přístavba Husova domu v roce 1957, protože kostelík nestačil pojmout všechny účastníky shromáždění. Jaké bylo překvapení církevního tajemníka, když přijel povolenou stavbu „zatrhnout“ a na místě zjistil, že hrubá stavba je už pod střechou... Předtím ještě zakoupení kazatelny, stolu Páně, lavic a také varhan za vydatné pomoci skladatele, dirigenta a varhaníka Janka Valacha z Bratislavy. Pomocí diapozitivů také vytvářel pásma na různá témata, s kterými objížděl sbory. Jenom namátkou název jednoho takového projektu - Od kolébky do hrobu. Rozšiřoval lanškrounský sbor o další kazatelské a misijní stanice. Věnoval mimořádnou pozornost osobním vztahům ve sboru a velmi pilně prováděl pastorační návštěvy v rodinách. Výrazně podporoval všechny aktivity mládeže, která se zúčastňovala různých akcí nejenom ve sboru, ale i v seniorátu, dokonce při stavbě SOS vesničky a také při církevních kurzech a

sociálních projektech v Německu. Řada bývalých mládežníků je aktivními členy sborů naší církve.

Farář Soběslavský pracoval také v Chrudimském seniorátu. Byl konseniorem, měl na starosti mládež, dokonce i několik let dirigoval seniorátní pěvecký sbor. Býval také členem synodu a řadu let byl předsedou Odboru pro práci s laiky při Synodní radě ČCE. Pořádal pro ně, mimo jiné, týdenní kurzy v Praze a později v Brně.

Po ukončení služby v Lanškrounu odešli manželé Soběslavští do Tábora v jižních Čechách. S postupujícími nemocemi se našlo řešení v odchodu do domova seniorů v Brně. Také zde se zpočátku snažili zapojit do sborového společenství - bohoslužby, biblické hodiny a hlavně kavárnička. Žel, v novém prostředí bylo J. S. dopřáno žít jenom pár měsíců...

Svoji lásku k Lanškrounu projevil také tím, že s poděkováním odmítal všechny nabídky na místa faráře v jiných sborech. Snad se mu vracela žalostná vzpomínka na odchod ze Slovenska a nechtěl opět zažít smutek a loučení. Přesto nakonec ale odešel ze sboru, kde za 37 let „zapustil kořeny“, jak sám říkal. Nechtěl být totiž na překážku svému nástupci. A že to pro něho nebylo vůbec lehké, o tom svědčí i to, že si přál, aby jeho urna byla uložena na lanškrounském hřbitově, mezi jeho celoživotními blízkými.

Jménem rodiny děkuji za jeho život.

Lydie Pospíšilová, dcera

ZE SBORU BRNO-ŽIDENICE

POZVÁNKA: DÁRKOVÁNÍ 2013

Dárky domácí výroby potěší nejvíc, to je známá věc. A že nejste sami zrovna zruční nebo nemáte na výrobu čas? Nevadí, přijměte pozvání na naše již třetí adventní Dárkování.

Kde: Modlitebna židenického sboru na Jílkově 74

Kdy: 8. a 15. 12. po bohoslužbách

Co: Vánoční přání, šperky, šály, oblečky pro panenky, košíky, ozdoby na stromček, cukroví, zavařeniny, bylinky... Toto i mnoho dalšího vyrábí šikovné ruce sester a bratří z našeho sboru.

Proč: Celý výnos z prodeje výrobků věnujeme na práci nadačního fondu Ester, který podporuje vzdělávání dětí ze sociálně znevýhodněných rodin. Podrobnější informace o jeho práci a konkrétních dětech se dozvíte na místě nebo na stránkách našeho sboru.

Celou akci provází radost z výroby dáreků, milého společenství, nákupu pěkných výrobků i z příspěví na dobrou věc, proto se na letošní Dárkování opět velmi těšíme. Rádi vás u nás též uvítáme!

Marie Fikejsová

Brno I

Při hodnocení minulého období vyjádřilo staršovstvo radost nad průběhem bigbeatových bohoslužeb a listopadových nešpor. Vydařily se také ekumenické bohoslužby. Věnovali jsme se také přípravě dalších setkání: odpoledne křesťanské služby a připomenutí životních výročí bratří Jana a Petra Pokorného 15. prosince v Červeném kostele. Největší část schůze jsme věnovali výsledkům rozhovoru s kandidáty na místo druhého faráře, které jsme si pozvali na samostatná setkání se členy staršovstva. Vzrušená debata se týkala plánů na nové vybavení sborové kuchyně, která nebyla uzavřena. Těší nás pravidelná účast hostů na středečních kurzech Alfa. Z nich se většina zúčastnila i sobotního výjezdu do Noslavi. Sejde se finanční komise, aby zhodnotila výsledky hospodaření letošního roku a připravila základní obrys rozpočtu na příští rok. V Betlémském kostele bylo opět třeba opravit plynová kamna a elektrické pohony pojezdové brány. Byla domluvena mimořádná schůze, která se bude zabývat zásadním materiálem ze synodní rady týkajícím se samofinancování naší církve.

Jiří Gruber

Brno II

Staršovstvo vyslechlo zprávy farářů o životě sboru, mimo jiné o probíhajících křestních přípravách, vykonaných svatebních obřadech, proběhnutím soustředění učitelů nedělní školy s dětmi na Vysočině, o přípravách na Bienále pro Diakonii a dalších plánovaných sborových setkáních. Schválilo navržený průběh konání služeb Božích o vánočních svátcích. Schválilo také výši odměn pro sborové pracovníky. Staršovstvo přijalo petici účastníků nedělní školy s žádostí týkající se vybavení farní zahrady a rozhodlo se jí vyhovět. Dohodlo se na termínu celodenní porady presbyterů nad otázkami budování sboru (4.1.2014).

Martin Horák

Brno - Židenice

První část schůze byla věnována přípravě programu ve sboru během adventu a o Vánocích. Opět připravujeme tradiční Dárkování, jež se bude konat o 2. a 3. adventní neděli, a jeho výtěžek stejně jako loni věnujeme na podporu činnosti nadačního fondu Ester. - Bratr kurátor seznámil staršovstvo s usnesením synodu, který ukládá sborům seznámit se s možnými cestami ČCE k samofinancování. Staršovstvo rozšíří příslušné podklady mezi členy sboru a pozve je k rozhovoru na toto téma v průběhu ledna. - Bratr kostelník informoval o stavu oprav střechy a zateplení na faře. Bylo rozhodnuto odložit plánované zateplení stropu modlitebny a provést nejprve renovaci osvětlení sborového sálu. Na základě referencí a srovnání cenových nabídek byl definitivně vybrán dodavatel oprav oken v kostele.

Libor Švanda

TÝDEN VE SBORU

Brno I

Po – Pá 9-12, St 15-17

Pondělí:

18:30 staršovstvo 9.12.

Úterý:

15:00 DD Věstonická
16:30 dětský klub Ovečky
16:30 biblická hodina pro děti
19:00 příprava NŠ
19:00 modlitební setkání

Středa:

15:00 kavárnička
16:00 konfirmandi I.
16:00 konfirmandi II.
18:00 mládež
18:00 kurzy Alfa

Čtvrtek:

9:30 klub otevřených dveří 5. a 19.12.
17:00 biblická hodina

Pátek:

18:30 pěvecký sbor

Neděle:

10:00 nedělní škola
11:00 setkání na faře
15:00 třicátníci.

Brno II

Po – Pá 8.30-11.30

Pondělí:

18:30 staršovstvo 9.12.
18.30 konfirmační pro dospělé 16.12.

Úterý:

13:00 Diakonie 11.12.
18:30 příprava nedělní školy 3.12.
19.30 setkání střední generace

Středa:

18:00 biblická hodina
19:30 mládež

Čtvrtek:

16:00 vyučování dětí
16:00 konfirmandi
17:00 dorost

Sobota:

9:30 DD Kociánka
14. a 28.12.

Neděle:

9:00 nedělní škola
10:00 setkání
v Blahoslavově domě

Setkání dětí, mládeže a bibl. hodina se ve vánočním týdnu nekonají.

Brno – Husovice

Středa:

18:30 mládež

Čtvrtek:

19:00 biblická hodina
20:00 staršovstvo 12.12.

Pátek:

15:30 Husovičtí vřeštani

Neděle:

9:00 nedělní škola
10:00 setkání na faře
18:00 Desert 15.12.

Brno – Židenice

Pondělí

16:00 biblická hodina pro děti v Blansku

Úterý:

15:45 BH pro děti
19:00 DŽES – Židenické setkání mladých lidí

Středa:

16:00 konfirmandi
19:00 biblická hodina v Blansku
19:30 staršovstvo 11.12.
19:00 Zpěvy a modlitby z Taizé 18.12.

Čtvrtek:

18:00 setkání ml. mládeže
19:00 biblická hodina

Neděle:

9:00 nedělní škola
10:00 setkání u kávy a čaje v modlitebně
18:30 pěv. sbor Chrapot

8.12. 15:00 Lelekovice
Pečení perníčků u Přikrylů
8. a 15.12. Dárkování -
Benefiční akce
do bohoslužbách

Brno I	Brno II	Brno - Husovice	Brno - Židenice
1.12. 1. neděle adventní BK Olga Tydlitátová, VP ČK Olga Tydlitátová, VP Rch Jiří Šimsa ČK 19:30 nešpory Olga Tydlitátová	BD Martin Horák, VP Kuř Saša Hauserová, VP Tiš 13:45 Saša Hauserová,VP BD 17:00 nešpor	Hu Štěpán Hájek, VP rodinné bohoslužby ČK 19:30 nešpory Olga Tydlitátová	Žd Pavel Kašpar, VP Bl Pavel Kašpar, VP
8.12. 2. neděle adventní BK Jiří Gruber ČK Jiří Gruber	BD Saša Hauserová Tiš 10:30 Martin Horák	Hu Štěpán Hájek	Žd Pavel Kašpar Bl Pavel Kašpar <i>Dárkování</i>
15.12. 3. neděle adventní ČK Petr Pokorný Rch Jiří Šimsa	BD Martin Horák Tiš 10:30 Saša Hauserová	Hu Štěpán Hájek Ma Štěpán Hájek	Žd Marta Židková <i>zpívá Chrapot, Dárkování</i> Bl Marta Židková
22.12. 4. neděle adventní BK 10:00 Olga Tydlitátová <i>Dětská vánoční slavnost</i>	BD Saša Hauserová <i>předvánoční program dětí</i> Tiš 10:30 Martin Horák	Hu Štěpán Hájek Hu 15:00 <i>vánoční slavnost</i>	Žd Pavel Kašpar Bl Pavel Kašpar <i>Dětská vánoční hra na obou místech</i> Žd 15:00 Pavel Kašpar
24.12. Štědrý den BK 15:00 Olga Tydlitátová ČK 23:00 Jiří Gruber	BD 15:00 Martin Horák	Hu 15:00 Štěpán Hájek	Žd 15:00 Pavel Kašpar
25.12. Narození Páně BK Jiří Gruber, VP ČK Jiří Gruber, VP	BD Saša Hauserová, VP Kuř Martin Horák, VP Tiš 13:45 Martin Horák, VP	Hu Štěpán Hájek, VP	Žd Pavel Kašpar, VP <i>zpívá Chrapot</i> Bl Pavel Kašpar, VP
26.12. Štěpána mučedníka BK 9:00 Olga Tydlitátová <i>rozhlasový přenos</i> Rch 9:00 Jiří Gruber, VP	BK <i>společně s Brno I.</i>		
29.12. Neděle po narození Páně BK 9:00 Jaroslav Vítek	BD Martin Horák Tiš 10:30 Saša Hauserová	Hu Štěpán Hájek	Žd Marta Židková Bl Jan Asszonvi
31.12. Konec roku ČK 17:00 Jiří Gruber	BD 17:00 Saša Hauserová	Hu 15:00 Štěpán Hájek	
1.1. Nový rok ČK Olga Tydlitátová, VP	BD Martin Horák, VP Kuř Saša Hauserová, VP Tiš 13:45 Saša Hauserová,VP		

BK: Betlémský kostel v 8:30
ČK: Červený kostel v 10:00
Rch: Rvchmanov v 14:15

BD: Blahoslavův dům v 9:00
Kuř: Kuřim v 10:00
Tiš: Tišnov

Hu: Netušilova 26 v 9:00
Ma: Maloměřice, Borky 7
DDS v 10:30

Žd: Židenice v 9:00
Bl: Blansko v 14:00